

Česká republika

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Rychnov nad Kněžnou, Masarykova 563

Masarykova 563, 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Identifikátor školy: 600 097 544

Termín konání komplexní inspekce: 17. – 24. leden 2003

Čj.:	096 18/03-5124
Signatura:	ki6cw101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Rychnov nad Kněžnou, Masarykova 563, je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Město Rychnov nad Kněžnou, se sídlem Svatohavelská 105, 516 01 Rychnov nad Kněžnou. Organizace sdružuje základní školu s kapacitou 772 žáků a školní družinu s kapacitou 100 žáků. Stravování žáků a zaměstnanců školy zajišťuje školní jídelna, která je samostatným právním subjektem a nachází se mimo budovu základní školy. Odloučené pracoviště základní školy na adrese Javornická 1488, 516 01 Rychnov nad Kněžnou, je samostatným objektem, ve kterém jsou umístěny všechny třídy prvního stupně, školní družina a nově přistavěná tělocvična.

V letošním školním roce se ve škole vzdělává dle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků čj. 25 018/98-22 625 žáků ve 25 třídách.

Součástí základní školy je školní družina. Ve školním roce 2002/2003 je ve 4 odděleních zapsáno 91 žáků.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovaným předmětům
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve skupinách předmětů společenskovedních, přírodovědných, výchovných, matematice a informatice
- podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve školní družině

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve škole je zaměstnáno celkem třicet šest pedagogických pracovníků. Na prvním stupni vyučuje třináct učitelů, dvanáct z nich splňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti (dále jen OPZ) pro výuku na tomto stupni. Kvalifikační předpoklady pro výuku na druhém stupni nespĺňují dva učitelé, z toho jedna učitelka, která působí současně na prvním stupni.

Ve čtyřech odděleních školní družiny pracují čtyři vychovatelky (přepočtený úvazek 3,3), všechny splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Odbornost pedagogických pracovníků je vzhledem ke vzdělání a praxi učitelů využita účelně.

V oblasti výchovně vzdělávací činnosti spolupracuje vedení školy s předmětovými komisemi. Jsou ustaveny dvě metodická sdružení na prvním stupni a celkem pět předmětových komisí na druhém stupni. Řídí se plánem činnosti, zápisy ze schůzek jsou věcné a konkrétní. Ve své práci se zaměřují na problematiku výuky jednotlivých předmětů, na průběžnou kontrolu plnění osnov, sjednocování tematických plánů, mezipředmětové vztahy a soutěže.

Do širšího vedení školy patří výchovný poradce, který je dlouholetým pedagogickým pracovníkem a pro výkon pověřené funkce má odpovídající kvalifikaci. Náplň práce výchovného poradce je specifikována písemnou formou v jeho pracovní náplni. V plánu práce

výchovného poradce jsou stanoveny oblasti činnosti – reedukace žáků se specifickými vývojovými poruchami učení, volba povolání a spolupráce s pedagogicko psychologickou poradnou (dále jen PPP) a úřadem práce. V rámci pracovních činností je v učebním plánu pro devátý ročník zařazen předmět volba povolání v jednododinové týdenní dotaci. Výchovný poradce má stanovené každý pátek úřední hodiny, ve kterých mohou konzultovat žáci i jejich rodiče. V problematice volby povolání spolupracuje výchovný poradce s učiteli občanské výchovy a rodinné výchovy. V měsících říjnu a listopadu navštěvuje se žáky osmého ročníku úřad práce. Každoročně začátkem listopadu je svolávána schůzka rodičů žáků devátého ročníku za účasti pracovníka poradenského střediska Úřadu práce Rychnov nad Kněžnou. Dále škola využívá nabídky PPP k provedení psychologického testu profesní orientace žáků. Třídní učitelé i ostatní vyučující spolupracují s výchovným poradcem a svoji činnost zaměřují především na žáky s poruchami učení a na prevenci sociálně patologických jevů.

Činnost školy vymezuje dokument Organizace školního roku, na který obsahově navazuje Vnitřní řád školy. Provoz školy je zajištěn kvalitně, vedení školy zpracovalo Celoroční plán školy pro školní rok 2002/2003, kterým se řídí. V těchto materiálech je obsaženo organizační členění školy, kompetence a povinnosti pracovníků, složení předmětových komisí. Vnitřní řád školy je rozdělen do částí, které se týkají organizace školy, pravidel chování žáka ve škole a při jiných činnostech organizovaných školou, povinností pracovníků školy, dozírajících učitelů a směrnic pro zajištění bezpečnosti práce. Je převážně souborem pokynů a informací, v malé míře jsou deklarována práva žáků. Organizační struktura školy umožňuje účinné a funkční řízení školy.

Začínající učitelce pomáhá po odborné a metodické stránce zkušená učitelka, která učí v paralelní třídě stejného ročníku.

Kontrolní činnost ve výuce i v ostatních činnostech školy vykonávají vedoucí pracovníci podle Plánu kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 2002/2003. Provádí analýzu zjištěných poznatků, nedostatky a připomínky řeší osobním pohovorem, zobecněné jevy pak na jednání pedagogické rady. Plnění závěrů z hospitační je sledováno následnou kontrolou.

V oblasti personální je věnována pozornost dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP). Tato činnost se řídí Plánem vzdělávacích aktivit pedagogických pracovníků školy. Ke zvyšování kvalifikace je využíváno seminářů pořádaných Pedagogickým centrem Hradec Králové. Šest učitelů působí v okresním metodickém sboru, další dva jsou členy metodického sboru Pedagogického centra Hradec Králové. Výzkumný ústav pedagogický školu zařadil do podpůrného programu pilotních škol, které provádějí ověřování Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy. Dále je zařazena do projektu „Tvořivá škola“. Má certifikát k provádění školení „Z“ v rámci realizace projektu „Informační gramotnost“. Základní škola obsadila 3. místo v soutěži Program podpory etické výchovy na základních školách a středních školách pro rok 2002, kterou vyhlašuje Nadační fond Josefa Luxe.

Kritéria hodnocení práce zaměstnanců jsou součástí kolektivní smlouvy (příloha č. 4 – systém hodnocení a odměňování zaměstnanců). Výše osobního hodnocení je diferencována, na jejich výši mají vliv výsledky kontrolní a hospitační činnosti.

Propracovaný vnitřní informační systém vychází především z pravidelných jednání pedagogické rady a provozních porad. Propojená počítačová síť zajišťuje informování všech učitelů formou elektronické nástěnky o aktuálních záležitostech. Zásadní význam má ovšem i klasická nástěnka ve sborovně. Pravidelně probíhají porady vedení školy a metodických orgánů. Žákům jsou informace předávány prostřednictvím třídních učitelů, školním rozhlasem, při čtvrtletním a pololetním hodnocení jejich práce a třídní samosprávou. Tři žáci školy jsou členy Dětského parlamentu Města Rychnov nad Kněžnou.

Vnější informační systém je založen na spolupráci školy se zákonnými zástupci žáků, pravidelných třídních schůzkách a činnosti rady školy. Zapojení některých učitelů do rady a zastupitelstva města zajišťuje spolupráci se zřizovatelem a pružný přenos informací. Škola se prezentuje na webových stránkách, vysílání kabelové televize a pravidelně v místním i regionálním tisku.

Personální podmínky vzdělávání a výchovy jsou hodnoceny stupněm vynikající.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola se v současné době nachází ve dvou objektech, vzdálených od sebe přibližně 300 metrů. Žáci druhého stupně se učí v hlavní budově a žáci prvního stupně využívají učebny pavilonu v Javornické ulici. Výchovná práce v odděleních školní družiny probíhá taktéž v této budově.

V hlavní budově využívají žáci kromě třinácti kmenových tříd tři odborné učebny – jazykovou, výpočetní techniky (s šestnácti počítači) a hudební výchovy, odborné učebny pro výuku fyziky a chemie vzhledem k nedostatku prostor slouží v současné době i jako učebny kmenové. Osm poměrně prostorných kabinetů slouží jednak učitelům k jejich práci, jednak i jako úložné prostory pro učební pomůcky. Všechny jsou vybaveny počítači s připojením na internet a jsou propojeny vnitřním informačním okruhem. V jednom z kabinetů jsou umístěny žákovská a učitelská knihovna.

V budově prvního stupně byla zrealizována před dvěma lety dostavba tělocvičny se šatnami a sociálním zařízením. Dostavbou vznikly další místnosti určené jednak pro výuku, jednak jako kanceláře a sklady. Kromě učeben se v tomto objektu nalézají jedna herna školní družiny (ostatní tři oddělení pracují v učebnách), jazyková učebna a malá počítačová učebna, která slouží dyslektickým asistentkám pro individuální výuku žáků s vývojovými poruchami učení a k dalším účelům.

Pro výuku tělesné výchovy jsou využívány tělocvična v hlavní budově, (zde však vzhledem k nízkému stropu nelze realizovat výuku sportovních her), nová moderní tělocvična v budově prvního stupně a na několik hodin týdně je pronajímána také hala ve Vyšší odborné škole technicko ekonomické a Střední průmyslové škole. Škola vlastní jedno menší antukové hřiště s doskočištěm, dále využívá prostory stadionu a v zimě umělou ledovou plochu, patřící městu.

Učebna fyziky je vybavena funkčním rozvodem elektrického proudu do lavic, čtecí kamerou, videem a je spojená s dobře vybaveným kabinetem. Odborná učebna chemie je jednoduše, ale účelně zařízená. Je spojená s kabinetem, který kromě chemie slouží i k umístění pomůcek pro výuku přírodopisu. Přírodopis je vyučován v kmenových učebnách.

Kmenové učebny na prvním i druhém stupni jsou většinou prostorné (kromě jedné učebny na druhém stupni), dle subjektivního posouzení vyhovují psychohygienickým podmínkám. V hlavní budově jsou zpravidla vybaveny starším žákovským nábytkem, v každé učebně je nainstalován televizor s videem a je zde umístěn zpětný projektor. Učebny prvního stupně jsou zařízeny většinou novým, někde ale ještě i starším žákovským nábytkem, nové židličky a stoly jsou polohovatelné.

Všechny prostory jsou funkčně zařízeny i esteticky vyzdobeny. Výzdobu tvoří velmi často výtvarné práce žáků i učitelů, názorné materiály, na druhém stupni jsou nástěnky zaměřeny tematicky. Prostředí je pro žáky pedagogicky podnětné.

Pro výuku jednotlivých předmětů je ve škole k dispozici zpravidla dostatečné množství učebnic, na jejich výběru mají učitelé možnost se podílet prostřednictvím metodických orgánů. Chybí učebnice pro výuku hudební výchovy na prvním stupni. Vedení školy objednává ucelené řady učebnic jednoho nakladatelství, aby tak byla zajištěna návaznost učiva. Povinné vybavení žáků prvních ročníků základními školními potřebami je zajištěno.

Pro výuku sledovaných předmětů byl ve škole dostatek nových i starších učebních pomůcek – mapy, nástěnné tabule, atlasy, odborná i krásná literatura, videonahrávky aj. Učitelé mají k dispozici dostatečné množství didaktické techniky. Množství názorných pomůcek a žákovských souprav v kabinetech chemie a fyziky umožňuje velmi kvalitně zabezpečit názornost výuky, v případě přírodopisu je vybavení průměrné. Vzhledem k počtu žáků ve třídách a k počtu počítačů v učebně jsou v některých předmětech méně využívány počítačové programy, nebo nejsou využívány vůbec.

Školní družina je umístěna v pavilonu prvního stupně. Vlastní venkovní prostory účelově zařízené školní družina nemá, vychovatelky se žáky musí docházet na hřiště v sídlišti a hřiště Domu dětí a mládeže Děčko. Materiální vybavení je velmi skromné a staršího data, je již značně opotřebované. Citelně chybí didaktické hry, konstrukční a elektronické stavebnice, hračky i další materiál pro esteticko výchovnou a pracovní technickou činnost. Část vybavení bylo získáno od sponzorů.

Požadavky metodických orgánů a učitelů na doplňování a modernizaci materiálně-technického vybavení jsou uspokojovány dle omezených finančních možností školy. Na účelnost využívání tohoto vybavení se zaměřuje vedení školy při kontrolní činnosti. Poznatky získané kontrolou vedení školy analyzuje a využívá je zpětně při plánování.

Dodržovat pitný režim umožňují žákům fontánky s pitnou vodou, které jsou umístěny ve všech patrech v obou budovách školy.

Zájem vedení školy o neustálé zlepšování materiálně-technických podmínek je patrný v obou budovách školy a pozitivně jej hodnotí i pedagogové.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Realizace vzdělávacího programu

Celková hodinová dotace volitelných předmětů v 7. - 9. ročníku základní školy činí 5 hodin, přestože vzdělávací program Základní škola má stanovený minimální počet 6 vyučovacích hodin.

Výuka není v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu.

Kontrolovaná povinná dokumentace je vedena velmi odpovědně, při vyplňování třídních knih, výkazů a katalogových listů se objevují zcela ojediněle nestandardní opravy.

Kontrolovaná povinná dokumentace vedená školou průkazným způsobem zachycuje průběh a výsledky vzdělávání a výuky.

System kontrol naplňování učebních plánů a osnov je účinný. Analýza výsledků je v souladu s potřebami školy.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů v 1. – 3. ročníku

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání vychází z poznatků a zjištění sledovaných při výuce, z rozboru vzorku náhodně vybraných písemných prací, z ústních projevů žáků, z rozhovorů s vyučujícími a vedením základní školy. Využity byly i další materiály školy. K posouzení kvality výchovně vzdělávací činnosti byly uskutečněny hospitace ve všech třídách 1. – 3. ročníku v hodinách českého jazyka, matematiky, prvouky, praktických činnostech a hudební výchově.

Skutečnost, že všechny třídní učitelky v těchto ročnících svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, se pozitivně odrazila na celkové kvalitě hospitované výuky. Hudební výchovu učí vychovatelka školní družiny, která nespĺňuje předepsané podmínky pro výuku na prvním stupni základní školy.

Všechny sledované hodiny byly učitelkami pečlivě připravené a promyšlené, probírané učivo bylo v souladu s učebními osnovami. Vzdělávací cíle formulovaly učitelky v návaznosti na probírané téma, byly voleny přiměřeně vzhledem k věku i aktuálnímu složení třídy. Didaktické zásady byly dodržovány, učitelky zadávaly jasné organizační pokyny, navazovaly na předcházející osvojené poznatky žáků. Kvalita výuky v hospitovaných hodinách byla rozdílná, v závislosti na invenci, kreativitě a pedagogických zkušenostech jednotlivých učitelek.

Ve většině sledovaných hodin byli žáci motivováni v úvodu, ale i průběžně, zařazováním soutěživých prvků a pozitivním hodnocením. V nižších ročnících se dařilo vzbudit pozornost i zájem žáků velmi působivou promyšlenou motivací, která prolínala všemi částmi vyučování a umožnila učitelkám dostatečně zaujmout žáky pro školní práci. Učitelky využívaly příkladů ze života dětí, navazovaly na jejich předchozí zkušenosti. V předmětech s výchovným zaměřením se žáci spontánně zapojovali do všech realizovaných činností. Výborný klavírní doprovod učitelky ke zpěvu žáků, průběžná motivace a přirozená komunikace vytvářely předpoklady pro rozvoj zájmu žáků o daný předmět. Žáci znají řadu písní, je spojována teorie s praxí, převažuje činnostní učení.

Snahu a pokrok jednotlivců učitelky průběžně oceňovaly. V části výuky byli žáci vedeni k sebehodnocení a hodnocení výkonů spolužáků.

Výchozí znalosti žáků prověřovaly učitelky především formou společného ústního opakování. Pokládané otázky při opakování učiva nebyly zaměřeny pouze na jeho pamětní osvojení, ale také na pochopení vzájemných vztahů a souvislostí a následně na aplikaci učiva. V ojedinělých případech byl uplatňován frontální styl výuky s dominující rolí učitelky, a kdy žáci byli pouze pasivními příjemci informací. Převažovalo efektivní uplatnění činnostního pojetí vyučování, kdy měli žáci příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání a získávat tak vědomosti vlastní činností. Zvolené formy a metody práce umožňovaly žákům rozvíjet jejich představivost, smysl pro originalitu, získávat nové pracovní dovednosti a návyky. Využití dalších zdrojů informací, pomůcek a celková materiální podpora byly na velmi dobré úrovni.

Pro všechny sledované hodiny byla charakteristická klidná pracovní atmosféra a tolerantní přístup učitelek k osobnosti žáka. Komunikace a interakce se odvíjely od zvolené organizace výuky. Žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání a chování. V hodinách s využitím aktivizujících forem práce měli dostatek příležitostí k vzájemné komunikaci a jejich komunikativní dovednosti byly efektivně rozvíjeny. Ve všech hodinách byli plně respektováni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Učitelky respektovaly jejich individuální možnosti a schopnosti. Písemné práce žáků, úprava a úhlednost písma byly na velmi dobré až příkladné úrovni. Ze strany učitelek jim je věnována náležitá pozornost pravidelnými kontrolami. Verbální i neverbální projev všech učitelek byl přirozený a přátelský.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech v 1. – 3. ročníku byly vzhledem ke všem sledovaným jevům celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů 4. a 5. ročníku

Hodnocení kvality vzdělávání vychází z poznatků sledovaných při vyučování, z namátkového rozboru písemných prací i ústních projevů žáků, tematických plánů a dalších materiálů školy. K posouzení úrovně výchovně-vzdělávací činnosti byly uskutečněny hospitace ve všech čtyřech třídách, sledována byla výuka předmětů český jazyk, anglický a německý jazyk, matematika, přírodověda, vlastivěda, výtvarná výchova a praktické činnosti.

Všechny učitelky splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což se pozitivně projevuje na kvalitě výuky.

Ve všech navštívených hodinách učitelé zařazovali vstupní i průběžnou motivaci, rovněž využívali mezipředmětové vztahy. Většina z nich prověřuje výchozí znalosti a dovednosti žáků, využívá pozitivního posilování, průběžně zařazuje vyhodnocování výsledků učení. Otázky při opakování zaměřuje na pamětné zvládnutí učiva i na logické souvislosti mezi jevy. Zkoušení má charakter vytváření zpětné vazby, navazuje na probírané učivo. Hodnocení výkonu žáků je objektivní a zdůvodněné. Snaha žáků je oceňována.

Komunikace mezi učiteli a žáky je založena na vzájemné důvěře, žáci se snaží respektovat dohodnutá pravidla jednání a chování. Žáci většinou pracují se snahou a zaujetím, projevují kladný vztah k výuce. Učitelé respektují osobnost žáka, někteří cíleně vytvářejí prostor pro diskusi a pro rozvoj komunikativních dovedností. Nežádoucí projevy chování nebyly zaznamenány. Verbální i neverbální projev všech vyučujících je kultivovaný, přirozený a přátelský. Probírané učivo korespondovalo s osnovami, ty jsou průběžně plněny. Duplicita učiva se neobjevila.

Prostory pro výuku z hlediska počtu místností a velikosti odpovídají potřebám žáků mladšího školního věku. V učebnách jsou umístěny pomůcky aktuálně používané ve výuce, např. nástěnné tabule, přehledy učiva, mapy, přírodniny. Žákovské mapy České republiky používané v jedné třídě byly zastaralé, neodpovídaly současnému stavu.

Zásady psychohygieny byly ve sledovaných hodinách dodržovány zařazováním různých forem práce, přiměřeným střídáním činností žáků i průběžným větráním. Navštívené hodiny byly řízeny účelně, pokyny vyučujících byly jasné a srozumitelné. Učitelé oznámili žákům cíl hodiny a předpokládaný průběh. Učivo navazovalo na probíranou látku, výběr, sled a množství informací byly přiměřené věkovým zvláštěnostem a specifickým podmínkám třídy.

Učitelé často střídali klasické metody a formy práce se skupinovou výukou, využívali učebnice, pracovní sešity a pomůcky i audiovizuální techniku (videoprogram, poslech z magnetofonu). Individuální potřeby a schopnosti žáků jsou zohledňovány. Reedukační a kompenzační péči o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení zajišťují proškolené dyslektické asistentky.

Organizace výuky umožňovala uplatnění všem žákům. Vhodně, s ohledem na psychohygienu, byly zařazovány relaxační a tělovýchovné chvílky. Při zadávání úkolů vyučující respektují zásadu přiměřenosti, při samostatné práci dostávali žáci v případě potřeby patřičnou pomoc. Žáci se učí sebekontrolě a odpovědnosti. V závěru sledovaných hodin učitelé většinou shrnuli učivo, někdy i analyzovali chyby. Vyučovací čas je využíván účelně.

Obsah vyučovacích hodin byl specifikován podle charakteru jednotlivých předmětů i materiálních a prostorových možností školy. Učitelé dbali na aktivní zapojení žáků. Využívali dovedností žáků a zapojovali je do celého vyučovacího procesu, svědčí to o promyšlené struktuře vyučovacích jednotek.

Výuka výtvarné výchovy i praktických činností probíhala v kmenových učebnách. Vybavení pro předmět praktické činnosti umožňuje realizovat deklarovaný vzdělávací program pouze částečně, učivo v prvním pololetí je redukováno převážně na jednodušší práce s papírem dle šablon, podle návodného postupu. Poněkud je opomíjen aktivní tvořivý přístup žáků. Pro plnění dalších tematických celků předmětu praktické činnosti chybí materiální vybavení (konstrukční stavebnice, pozemek atp.). Výtvarné práce žáků zdobí učebny i chodby, jedná se především o práce kresebné, malbu či kombinované práce dvojrozměrné. Výjimečně se objevují prostorová seskupení či modely.

V předmětech naukových i s výchovným a praktickým zaměřením jsou cíleně budovány pracovní návyky, jako např. úprava pracovního místa, držení psacího i kresebného náčiní, sklon sešitů, úprava písemností. Učitelé rozvíjejí i klíčové kompetence žáků, především získávání informací z různých zdrojů ve škole i mimo ni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech 4. – 5. ročníku byly vzhledem ke všem sledovaným jevům celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech

Hospitace v hodinách přírodopisu, fyziky a chemie byly uskutečněny u všech sedmi učitelů, zabezpečujících výuku přírodovědných předmětů. Výuka je ve všech případech zajištěna kvalifikovanými učiteli. Tato skutečnost spolu s velkými zkušenostmi a dlouholetou praxí většiny učitelů příznivě ovlivnila kvalitu výuky. Časová dotace sledovaných přírodovědných předmětů odpovídá schválenému učebnímu programu, osnovy jsou plněny. Žáci osmých a devátých ročníků mají možnost rozvíjet svoje znalosti a dovednosti ve volitelném předmětu seminář z fyziky. Při škole nepracuje žádný přírodovědný kroužek.

Úvodní motivace byla zařazena v části hodin, velký prostor učitelé věnovali průběžné motivaci. Žáci řešili skrývačky, křížovky a problémové úkoly. Všichni učitelé látku vhodně aktualizovali, navozovali mezipředmětové vztahy a uváděli příklady z praxe. Často vycházeli z osobních zážitků žáků a vlastních zkušeností. V menší míře využívali ve sledovaných hodinách regionální prvky. Motivačním faktorem při výuce přírodopisu je účast žáků v soutěžích. V průběhu loňského roku se žáci školy úspěšně účastnili soutěže v poznávání přírodnin, zahradnické soutěže a biologické olympiády. Pro žáky jsou pořádány exkurze do muzea a na výstavy s přírodovědnou tematikou.

Učitelé věnovali velkou pozornost opakování probraného učiva, závěrečnému shrnutí poznatků a průběžnému hodnocení výkonu žáků. Opakování navazovalo důsledně na probranou látku. Hodnocení žáků učiteli bylo objektivní. Žáci byli vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti. Většina žáků jevila zájem o vyučovaný předmět a probíranou látku. Atmosféra ve třídách a úroveň interakce mezi učitelem a žákem byly velmi dobré, v některých hodinách vynikající.

Sledované hodiny byly velmi pečlivě připraveny a naplánovány, měly promyšlenou a logickou stavbu. Výběr učiva byl prováděn v souladu s věkem žáků a jejich znalostmi. Laboratorní práce jsou vykonávány ve všech přírodovědných předmětech. Učitelé využívali různé vyučovací metody, do hodin bylo zařazeno pozorování přírodnin, modelů, mikroskopických preparátů a práce s atlasy. Velký časový prostor v mnoha hodinách vyhradili učitelé pro samostatnou práci žáků. Pokyny byly jasné a srozumitelné, učitelé v dostatečné míře zajišťovali individuální pomoc žákům. Organizace hodin odpovídala psychohygienickým požadavkům, hodiny byly pestré a zajímavé. Žáci měli možnost ve většině hodin sdělovat své poznatky a zkušenosti. Vyučovací čas byl efektivně využíván. Odborné nedostatky při výuce zjištěny nebyly.

Výuka chemie a fyziky probíhala v kvalitně zařízených odborných učebnách, výuka přírodopisu v kmenových třídách. Vybavení školy televizory, videorekordéry, a zpětnými projektory umožnilo učitelům příkladně zajistit názornost výuky. Učitelé prováděli řadu demonstračních

pokusů, využívali namnožených materiálů, učebnic, vlastních i žakovských publikací, obrazů a diapozitivů. Někteří zařazovali do hodin žakovské referáty.

Jazyková a komunikační úroveň učitelů i žáků byla velmi dobrá. Žáci byli ukáznění, pozorní a ve většině hodin aktivní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech jsou celkově velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

Předmět matematika vyučují na druhém stupni čtyři učitelé, všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Hospitace byla uskutečněna ve všech ročnících u tří učitelů, čtvrtý byl v době konání inspekce nepřítomen.

Učitelé žáky v průběhu hodiny motivovali pochvalou a pozitivním hodnocením jejich odpovědí. Úvodní motivaci většinou nahrazovali jen stručným seznámením s průběhem hodiny, závěrečnému shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků pozornost nevěnovali.

Týdenní dotace hodin matematiky je v souladu s návrhem učebního plánu zvoleného vzdělávacího programu. V šestém až devátém ročníku jsou to čtyři hodiny týdně. V rámci nepovinných předmětů je pro žáky devátého ročníku v učebním plánu pro letošní školní rok zaveden seminář z matematiky.

Učitelé mají tematické plány zpracovány rámcově, časově rozvržené na jednotlivá období. Jsou v souladu s učebními osnovami, duplicita učiva nezjištěna. Návaznost výuky matematiky v jednotlivých ročnících je zajištěna spoluprací učitelů v předmětové komisi. Plánování výuky a bezprostřední příprava učitelů byla kvalitní.

Ve všech zhlédnutých hodinách učitelé střídali různé metody a formy práce, vhodné k probíranému námětu. Zařazovali práci ve dvojicích, práci samostatnou s individuálním přístupem k žákům a práci s chybou. Žáci měli možnost pracovat vlastní tempem, použít alternativní řešení. Volili příklady, které navazovaly na životní zkušenosti žáků a náměty vhodné pro mezipředmětové vztahy. Dostatečnou pozornost věnovali učitelé dodržování psychohygieny výuky.

Materiální zajištění výuky matematiky je na dobré úrovni. Učí se v kmenových třídách, které jsou vybavené potřebnými pomůckami, nástěnnými obrazy a zpětným projektorem. Pomůcky, které mají učitelé k dispozici byly při výuce pravidelně využívány. Ve všech ročnících je užívána ucelená řada učebnic a pracovních sešitů jednoho vydavatelství v dostatečném množství a sortimentu.

Učitelé matematiky provádějí systematicky analýzu výsledků vzdělávání. Společně připravují v předmětové komisi čtvrtletní písemné práce a zjišťují nejčastěji se vyskytující chyby. Následně je pak v hodinách odstraňují.

Úroveň výuky matematiky je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce

V průběhu inspekční činnosti se uskutečnilo celkem sedm hospitací v hodinách jazyka, slohového výcviku i literární výchovy. Pro objektivní posouzení kvality výuky byly vybrány vyučovací jednotky v různých třídách všech ročníků druhého stupně. Časová týdenní dotace hodin je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem a činí čtyři hodiny týdně. Pro zájemce z nejvyššího ročníku učitelka českého jazyka zajišťuje konzultace k přijímacím zkouškám, mladším žákům umožňují učitelé doučování. Výuku českého jazyka zajišťuje v letošním školním roce pět učitelů – tři odborně i pedagogicky způsobilí učitelé s kvalifikací pro tento předmět a navíc s dlouholetou praxí, tyto skutečnosti pozitivně ovlivňují kvalitu výuky. Dále

český jazyk učí dvě odborně i pedagogicky způsobilé učitelky s aprobací pro výuku jiných předmětů druhého stupně. Jedna z nich si rozšiřuje své vzdělání studiem tohoto předmětu. U jedné učitelky se projevil nedostatek zkušeností v ne úplně správné interpretaci učiva, v organizaci vyučovacích jednotek a v interakci s žáky.

Sledované hodiny většinou začínaly úvodní motivací, ta se odlišovala v jednotlivých ročnících i hodinách. Nejčastěji při ní byli žáci seznámeni s cílem vyučovací jednotky. Objevila se i motivace četbou, besedou, hádankami a to jak v úvodu, tak i v průběhu výuky. U jedné učitelky motivace prolínala celou výukou, žáci byli neustále povzbuzováni a pracovali s velkým zaujetím. I ostatní učitelé žáky často povzbuzovali a chválili. Vzhledem k termínu inspekce (uzavření klasifikace za první pololetí) klasifikační zkoušení proběhlo jednou, následné zhodnocení bylo zdůvodněné a přiměřené. Po každém výkonu následovala zpětná vazba. Žáci jsou vedeni k objektivnímu hodnocení i sebehodnocení. Při výuce tohoto předmětu, až na výjimku, převažovala dobrá pracovní atmosféra a velmi dobré vzájemné vztahy mezi učiteli a žáky.

Všechny zhlédnuté vyučovací jednotky byly promyšlené a v souladu s tematickými plány. Kontrolou třídních knih bylo zjištěno plnění učebních osnov. Hospitované hodiny měly většinou klasickou stavbu, větší časový prostor učitelé věnovali úvodnímu opakování, nejčastěji frontální formou. Frontální výuka doplněná samostatnou prací žáků na tabuli, či v lavicích s učebnicí nebo nakopírovanými texty převažovala, ve dvou vyučovacích jednotkách byly aplikovány metody a formy pestřejší. Ve čtyřech hodinách zbyl dostatek času na závěrečné shrnutí učiva, zhodnocení práce, v jednom případě je provedli žáci samostatně. Použité vyučovací metody a formy směřovaly ve sledované výuce ke stanoveným cílům.

Všechny vyučovací jednotky probíhaly přiměřeným tempem, žáci měli dostatek prostoru pro práci (kromě jedné učebny). Někteří učitelé velmi citlivě reagovali na únavu žáků a zařazovali relaxaci, někteří nikoliv.

Materiální vybavení pro český jazyk je na velmi dobré úrovni. Pomůcky byly využívány, nejčastěji kromě učebnic pracovali žáci s nakopírovanými texty. Didaktická technika byla použita jednou. Jazyková a komunikační úroveň učitelů je velmi dobrá, kladou důraz na tuto oblast, rozvíjejí komunikativní schopnosti a dovednosti žáků. Další oblastí, na niž učitelé českého jazyka zaměřují svou pozornost, je úroveň písemností žáků. Namátkově kontrolované písemné práce – kontrolní diktáty a kontrolní slohové práce, vypracované ve školním roce 2002/2003 obsahovaly analýzu chyb žáků, některé i sledovaných jevů. Analýzy všech kontrolních prací z českého jazyka sleduje pravidelně vedení školy a předmětová komise českého jazyka, v případě potřeby z nich vyvozují patřičné závěry.

Na základě zjištěných skutečností jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu

Hospitační činnost se uskutečnila v 6. – 9. ročníku u tří učitelů ze čtyř, kteří předmět vyučují. Tři učitelé jsou odborně i pedagogicky způsobilí pro výuku na druhém stupni školy, pouze jedna z nich má aprobaci pro tento předmět, jedna učitelka nemá kvalifikaci pro výuku na základní škole. Učitelka s aprobací na dějepis zajišťuje výuku v šesti třídách ze třinácti. Časová týdenní dotace koresponduje se schválenými učebními plány a činí v 6. ročníku jednu hodinu, v 7. – 9. ročníku dvě hodiny týdně. Kvalifikovanost učitelů ovlivnila kvalitu výuky, oba odborně i pedagogicky způsobilí učitelé vedli vyučovací jednotky vynikajícím, či téměř vynikajícím způsobem. Nekvalifikovaná učitelka věnovala velký časový prostor velmi

podrobnému zápisu učiva, přesto v její výuce a v interakci s žáky bylo patrné, že má značné pedagogické zkušenosti.

V úvodu všech vyučovacích jednotek učitelé seznámili žáky s cílem, někdy i s průběhem hodiny, jednou učitelka motivovala žáky četbou historického textu. Taktéž v průběhu výuky povzbuzovali a aktivizovali žáky, využívali mezipředmětové vztahy i životní zkušenosti žáků. Klasifikační zkoušení se uskutečnilo ve dvou vyučovacích jednotkách, hodnocení odpovídalo předvedeným výkonům. V jedné hodině nezbyl čas na závěrečné shrnutí a zhodnocení práce. Kontrolou žákovských knížek byla shledána dostatečná četnost známek, kromě jedné třídy. Žáci respektovali dohodnutá pravidla jednání, většinou projevovali pozitivní vztah k výuce.

Všechny hodiny byly předem připravené a v souladu s tematickými plány. Kontrolou třídních knih byly zjištěno splnění učebních osnov. Struktura vyučovacích jednotek odpovídala výukovým cílům, učitelé většinou upřednostňovali klasickou stavbu hodin s úvodním opakováním a následujícím výkladem. Převažovala frontální forma výuky doplněná samostatnou prací žáků s učebnicí, atlasem nebo dalšími studijními materiály, či doplněná řízeným rozhovorem, diskusí. Všichni učitelé učili žáky pracovat s pojmy, důraz kladli na rozvíjení historického myšlení, jejich pokyny byly jasné a srozumitelné. Dostatečný časový prostor věnovali dotazům žáků. Učitel nejvyššího ročníku přiblížil žákům učivo prostřednictvím unikátních historických záznamů z jejich regionu na videonahrávce. Zápisy z většiny hodin byly logicky uspořádané, svým rozsahem i obsahem odpovídající věku žáků.

Organizace vyučovacích jednotek odpovídala psychohygienickým požadavkům. V jedné hodině neměli žáci dostatečný prostor pro práci (malá učebna).

Při výuce byly používány mapy, učebnice, další publikace, nakopírované texty. Byla využita i didaktická technika. Učitelé rozvíjeli komunikativní dovednosti žáků, zpravidla opravovali jejich chybná vyjádření.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech výtvarná a hudební výchova

Výuka předmětu výtvarná výchova je zabezpečena celkem čtyřmi učitelkami, z nichž tři splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti. Výtvarnou výchovu má ve své aprobaci jedna učitelka, dvě mají aprobaci pro výuku jiných předmětů na druhém stupni základní školy. Čtvrtá učitelka podmínky odborné a pedagogické způsobilosti nespĺňuje. Tento fakt neovlivňuje negativně úroveň výuky výtvarné výchovy.

V učebním plánu školy pro letošní školní rok je výtvarná výchova dotována v šestém a sedmém ročníku dvěma hodinami, v osmém a devátém ročníku jednou hodinou týdně. Hudební výchově je přidělena jednogodinová dotace v každém ročníku druhého stupně. Tím je učební plán školy pro tyto předměty v souladu se zvoleným vzdělávacím programem.

Hudební výchova je vyučována ve všech ročnících učitelkou s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Učitelka svou muzikálností a dovedností při hře na hudební nástroj, kladným vztahem k hudbě, uměleckým citem a nadšením má výrazně kladný vliv na kvalitu výuky předmětu, která je nadstandardní. Formy práce, které v hodinách hudební výchovy volí, vyvolávají u žáků potřebný zájem o výuku a další aktivity.

Učitelé posuzovaných předmětů mají zpracované tematické plány, které jsou v souladu s učebními osnovami. Ve výtvarné výchově jsou žáci postupně vedeni k zvládnutí základních výtvarných technik a ke schopnosti vyjádřit svoje pocity. V hudební výchově je rozvíjena vnímavost k hudbě, soustředěný poslech a vlastní kultivovaný zpěv. Jsou vedeni k pochopení souvislostí historie hudby, výtvarného umění a všeobecných dějin lidstva.

Hospitace byly uskutečněny ve všech ročnících druhého stupně. Všechny sledované hodiny byly dobře připravené po obsahové, materiální i formální stránce.

Organizace hodin výtvarné výchovy měla dobrou úroveň, v jejich úvodu byla zařazována motivační beseda. Většinou žáci pokračovali v práci na projektu, který je připraven na celý měsíc. Po seznámení s námětem, postupem práce a výtvarnou technikou žáci pracovali samostatně, někdy ve dvojicích či skupinách. Učitelé žáky taktně usměrňovali, umožňovali jim pracovat vlastním tempem. V závěru hodin byly výsledky práce zhodnoceny.

Výuka výtvarné výchovy probíhala v jednotlivých kmenových třídách, protože ve škole chybí odborné učebna. Samostatný kabinet pro výtvarnou výchovu ve škole není, pomůcky a potřeby mají žáci vlastní, spotřební materiál je zakupován společně z prostředků vybraných od rodičů žáků.

Učitelka hudební výchovy střídala formy a metody práce (opakování pojmů z dějin hudby, hudební nauku, poslech a společný zpěv).

Materiální zajištění hudební výchovy je na vynikající úrovni. Odborná učebna je nově vybudována, je vybavená jednomístnými stolky a veškerou dostupnou audio technikou. Má velmi dobré akustické parametry. Žáci mají k dispozici učebnice, nakopírované texty a poznámkové sešity. Vyučující doprovázela žáky na dva hudební nástroje (klavír a akordeon). Ve všech hodinách hudební výchovy bylo pozorováno vysoké zaujetí žáků pro předmět. Všechny zhlédnuté hodiny byly vedeny s vysokou odborností a s přihlédnutím k věku a schopnostem žáků. Veškeré složky výuky hudební výchovy od plánování, přes motivaci až k závěrečnému hodnocení byly vyvážené a pozitivně ovlivňovaly celkový duševní rozvoj žáků. Vzájemná komunikace a atmosféra byla velmi přátelská a příjemná, k čemuž přispěla velkou měrou učitelka svým velmi kultivovaným projevem.

Celkově je výuka předmětů výtvarná výchova hodnocena stupněm velmi dobrý, kvalita výuky hudební výchovy je vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova 6. – 9. ročník

K posouzení úrovně výuky předmětu byly uskutečněny hospitace v šestém až devátém ročníku u tří učitelů, z toho jedna vyučující zastupovala učitelku, která byla se sedmou třídou na lyžařském výcvikovém kurzu. Hospitacemi, kontrolou třídních knih a porovnáním tematických plánů vyučujících bylo zjištěno, že členění učiva je v souladu s učebními osnovami, stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělání a kontinuita výuky je zajištěna. Učivo je zaměřeno na tradiční sporty, v kterých dosahují žáci školy výborných výsledků.

Týdenní dotace tělesné výchovy je ve všech třídách dvě hodiny, ty jsou koncipovány jako dvě samostatné vyučovací jednotky. Povinné penzum tělesné výchovy dané učebním plánem vhodně doplňuje výuka 2 hodin nepovinných předmětů týdně (v 7. ročníku zájmová tělesná výchova dívek, v 8. ročníku zájmová tělesná výchova chlapců). Zdravotní tělesná výchova se ve škole nevyučuje. Zájemci z řad žáků školy mají možnost navštěvovat zájmový kroužek atletiky.

Podmínku odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku tělesné výchovy splňují všichni učitelé, což se pozitivně projevuje na kvalitě výuky.

Organizaci cvičení ve všech sledovaných vyučovacích jednotkách učitelé úspěšně zvládali, bezpečnostní zásady dodržovali. Na začátku a konci vyučovacích jednotek byli žáci organizováni do nástupových tvarů, v úvodní části jim učitelé oznámili předpokládaný průběh a cíl výuky, upozornili je na dodržování bezpečnostních zásad při cvičení. V závěrečné části celkově posoudili a zhodnotili zapojení žáků a jejich dosažené výkony.

Motivací byla vlastní náplň řady vyučovacích jednotek, žáci cvičili se zájmem a vykazovali velmi dobrou tělesnou výkonnost. Při průběžném hodnocení učitelé nejen poukazovali na technické nedostatky, ale oceňovali i snahu a pokrok u méně nadaných žáků.

Vyučování bylo naplánováno a uskutečněno s ohledem k ročnímu období a aktuálním klimatickým podmínkám. Všechny zhlédnuté výukové jednotky byly realizovány v tělocvičnách. Výukové cíle učitelé stanovili přiměřeně vzhledem k věku a zájmu žáků, učivo navazovalo na jejich předchozí získané dovednosti a návyky. Bezprostřední příprava učitelů na výuku je systematická.

Vzhledem k stanoveným výchovně-vzdělávacím cílům byly používány demonstrační metody, frontální i skupinový způsob výuky. K zajištění věcné a odborné správnosti výuky přistupovali učitelé individuálně k jednotlivým žákům dle jejich potřeb. Sledované hodiny byly efektivní, učivo bylo interpretováno věcně a odborně správně. Respektování didaktických zásad přiměřenosti, postupnosti a názornosti přispívalo ke zdárnému průběhu hodin.

Vyučování bylo v době inspekce zaměřeno na posilování a obratnostně rychlostní přípravu, v hlavních částech hodin převažovaly v souladu s ročním obdobím běžecká cvičení, míčové hry a gymnastika. Byly funkčně využity metodické řady nácviku tělocvičných dovedností. Po posilování byla zařazena relaxace, protahovací a uvolňovací cviky.

Všechny sledované hodiny se vyznačovaly přiměřenou efektivitou cvičení ve všech fázích cvičební jednotky. V závěru vyučovacích jednotek nechybělo zklidnění žáků s využitím relaxace a uvolnění.

Komunikace žáků a pedagogů při výuce tělesné výchovy je oboustranná, většinou neformální. Učitelé vštěpují žákům zásady zdravého životního stylu a formují jejich vztah k tělesné výchově a sportu. Svým přístupem a profesionalitou dovedou zaujmout i žáky s menšími předpoklady pro tělovýchovu a sport. Slovní hodnocení žáků i vyhodnocení provádějí všichni.

Učitelé tělesné výchovy spolupracují se sportovními oddíly ve městě, každoročně organizují školní i okresní a krajská kola soutěží dle rozpisů Asociace školních sportovních klubů, sportovních oddílů i dalších organizací. Žáci školy dosahují předních umístění v těchto soutěžích, dívky se probojovaly do národního kola v olympijském atletickém čtyřboji a chlapci do národního kola v košíkové.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu tělesná výchova jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v rodinné výchově

Kvalita výuky tohoto předmětu je hodnocena jak na základě přímé hospitační činnosti, realizované v 6. – 9. ročníku, tak na základě posouzení dalších jevů. Časová dotace jedna hodina týdně je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Vyučovací jednotky vedou v letošním školním roce tři učitelky odborně i pedagogicky způsobilé pro výuku přírodovědných předmětů na druhém stupni, nejsou aprobované přímo na rodinnou výchovu. Tato skutečnost negativně neovlivnila kvalitu výuky, naopak pozitivně se projevovala pedagogická zkušenost všech učitelek a také jejich zájem o předmět.

Všechny hodiny začínaly úvodní motivací, nejčastěji učitelky oznámily cíl hodiny, ve dvou případech učitelka vyvolala pozitivní citový prožitek. Motivace se objevovala i v průběhu vyučovacích jednotek, nejčastěji pochvalou. Dílčí hodnocení činností se realizovalo pravidelně, závěrečné hodnocení práce třídy téměř vždy. V jednom případě učitelka k tomuto účelu využila literární text. Při kontrole žákovských knížek byla shledána malá četnost známek (ve třech třídách), někdy se hodnocení z tohoto předmětu neobjevovalo vůbec. Probíraná témata

byla v souladu s tematickými plány, učební osnovy jsou plněny. Učitelky se často odvolávaly na zkušenosti žáků, využívaly mezipředmětové vztahy.

Všechny vyučovací jednotky byly předem promyšlené a velmi pečlivě připravené. Jejich organizace se v jednotlivých třídách dosti odlišovala. Zejména jedna učitelka připravila velmi pestré hodiny, v nich střídala různé metody a formy práce – skupinovou práci, řešení modelové situace a besedu v komunitním kruhu, pokus, sledování videonahrávky. I ostatní učitelky organizovaly výuku tak, že převažovaly činnosti žáků, samostatné či organizované ve skupinách, nad výkladem, nebo byly v rovnováze. Všechny vytvářely dostatečný časový prostor pro prezentaci názorů žáků či jejich diskusi, ne vždy však důsledně rozvíjely komunikativní dovednosti žáků (odpovědi celými větami, spisovný jazyk).

Psychohygiena výuky byla dodržována. Všechny hodiny se uskutečnily v kmenových třídách, které svou velikostí, vybavením a estetickou úrovní odpovídají těmto zásadám, také organizace vyučovacích jednotek jim odpovídala.

Vybavení školy pomůckami pro tento předmět je dobré, učitelky často využívají i pomůcky k jiným předmětům, řadu pomůcek si zhotovují samy. Názorné pomůcky byly využity ve všech sledovaných hodinách, rovněž didaktická technika byla často používána.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v rodinné výchově jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Evaluaci výsledků vlastním zjišťováním provádí škola u žáků obou stupňů základní školy. Výsledky vzdělávání jsou ve škole zjišťovány převážně individuálním ústním zkoušením a písemnými pracemi. Výsledky čtvrtletních prací učitelé analyzují a provádějí podrobnější zjišťování dílčích nedostatků. Rozbory všech kontrolních prací pravidelně sleduje vedení školy. Žáci šestých ročníků absolvují vstupní prověrky z cizího jazyka, které sestavují učitelé sami. Výstupní prověrky jsou dále zadávány na konci pátého a vstupní v úvodu šestého ročníku. Celostátní standardizované testy škola nevyužívá. Diskuse učitelů jednotlivých předmětů o výsledcích vzdělávání je koordinována a probíhá při schůzkách metodických orgánů, pedagogických radách a často i individuální formou mezi učiteli navzájem. Vedení školy provádí pravidelně rozbor klasifikace chování a prospěchu žáků v jednotlivých předmětech vypracované systémem Bakalář. Používané evaluační nástroje umožňují vedení školy porovnávat a hodnotit výsledky práce v rámci vlastní školy, nikoli ve srovnání s ostatními základními školami.

Žáci se aktivně zapojují a dosahují výborných výsledků v naukových soutěžích, olympiádách a sportovních soutěžích v místních, regionálních a národních kolech.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve všech sledovaných předmětech na 1. stupni základní školy jsou na základě zjištěných skutečností na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni základní školy byly ve skupině sledovaných předmětů hodnoceny velmi dobře, v hudební výchově dosahují vynikající úrovně.

HODNOCENÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY
--

Realizace činnosti školní družiny

Ve školním roce 2002/2003 je ve školní družině zapsáno 91 (pravidelně i nepravidelně docházejících žáků 1. – 3., respektive 4. ročníku). Jsou pro ně otevřena 4 oddělení. Provoz je zajištěn denně od 6:30 do 9:40 hodin a od 11:40 do 16:00 hodin. Školní družina nabízí o vedlejších a hlavních prázdninách provoz, avšak pro nezáměr ze strany rodičů není realizován.

Povinná dokumentace školní družiny je vedena řádně, na předepsaných tiskopisech a zápisy jsou průkazné. V jednotlivých odděleních se vede tato dokumentace: přehled výchovně - vzdělávací práce, docházkový sešit, zápisní lístky do školní družiny a týdenní plán práce. Je používán Výchovný plán školní družiny pro školní rok 2002/2003 i Vnitřní řád školní družiny. Oba materiály jsou funkční a vyhovují potřebám rodiny i školy.

Je ustanovena vedoucí vychovatelka, která řídí ostatní a organizuje provoz. Kontrola práce školní družiny není průkazná, zástupkyně ředitele školy pro první stupeň ani ředitel školy v letošním školním roce v tomto zařízení neuskutečnili zatím žádnou hospitaci.

Výchovně vzdělávací činnost školského zařízení doplňuje vzdělávací program školy, navazuje na rozvrh jednotlivých tříd. Týdenní a denní rozvrh činností je sestaven tak, aby vyhovoval požadavkům duševní hygieny (střídání klidných a pohybově náročných činností, práce a odpočinku, organizovaných a spontánních činností). Režim vytváří podmínky pro uskutečňování výchovných záměrů. Seskupování žáků různého věku do jednotlivých oddělení umožňuje rozšíření výchovné činnosti vychovatelek a sžívání žáků různých věkových skupin s využíváním vzájemné pomoci dětí. V zařízení nejsou organizovány žádné zájmové útvary.

Realizace činnosti školní družiny je velmi dobrá.

Organizace a průběh činnosti ve školní družině

Byly uskutečněny hospitace ve třech odděleních, při dopoledním i odpoledním provozu. Byla sledována zájmová činnost pracovní – technická (práce s papírem), zájmová činnost literární (předčítání pohádky), činnost sebeobslužná (včetně režimových momentů) i činnost odpočinková a rekreační (pobyt venku na vycházce).

K práci ve školní družině jsou žáci motivováni vždy při zahájení činnosti, kdy vychovatelky navodí atmosféru a připraví žáky na připravený program. Metody a formy práce s využíváním her, soutěží, poznávacích bloků i výchovných momentů odpovídají současným trendům a požadavkům pedagogiky volného času.

Nabídka činností je variabilní, ale vzhledem k omezenému prostorovému i materiálnímu vybavení málo pestrá. Vychovatelky pečují nejen o žáky pravidelně docházející, ale i o další žáky druhých a třetích tříd při děleném dopoledním vyučování českého jazyka či matematiky. Organizace činností musí být přizpůsobována i odjezdům dojíždějících žáků. Aktivity žáků jsou spojovány s jejich prožitkem, vychovatelky zařazují předčítání pohádek, vyprávění i práci s dětskými časopisy. Dodržují zdravotní i psychohygienická hlediska, poněkud však opomíjejí dopravní výchovu a bezpečnost žáků při pohybu ve městě, skupiny nejsou označeny (např. dopravními terčíky).

Činnosti jsou v týdenní skladbě zaměstnání plánovány tak, aby kromě řízené činnosti, kdy se žáci zapojují dle svých možností a zájmů, byly zastoupeny i spontánní aktivity. Sportovní i pohybové vyžití žáků je umožněno v tělocvičně, na městském kluzišti před budovou školy či na vycházkách. Poznávací složky i režimové momenty nejsou opomíjeny. Stravování žáků je zajištěno v nedaleké školní jídelně města. Vychovatelky vytvářejí dostatečný prostor pro komunikaci a samostatný verbální projev žáků.

Ve školní družině jsou plánovány i společné akce: vycházky, exkurze a výlety. Výsledky práce jsou prezentovány rodičům i ostatním žákům školy na nástěnkách. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení i oceňování kamarádů.

Průběh činností ve školní družině je hodnocen jako průměrný.

Školní družina plní svoji funkci. Rezervy jsou v materiálních a prostorových podmínkách.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí Školského úřadu Rychnov nad Kněžnou o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 1999, č.j. SIT V17/99, ze dne 8. 1. 1999 je v souladu se Změnou zřizovací listiny ze dne 20. prosince 1998.

Integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Ve škole v době konání inspekce bylo aktuálně evidováno dvacet integrovaných žáků, všichni se specifickými vývojovými poruchami učení (z toho třináct na prvním stupni a sedm na druhém stupni základní školy). Ve škole je proškoleno patnáct asistentek reedukace specifických vývojových poruch učení, v letošním školním roce jich se žáky pracuje v reedukační péči osm. Náprava probíhá jednou týdně jednu hodinu, pouze u jedné žákyně s diagnózou dysortografie a dyskalkulie dvakrát týdně.

Pro všechny integrované žáky se specifickými poruchami učení jsou vypracovány individuální vzdělávací programy, jejich evidenci vede výchovná poradkyně. Individuální vzdělávací programy jsou vypracovány ve formě smlouvy mezi školou a rodiči. Po stránce obsahové i formální jsou kvalitní a obsahují všechny potřebné náležitosti, především údaje o žácích, doporučení odborného pracoviště, pedagogickou diagnózu učitele, konkrétní úkoly v jednotlivých předmětech, pomůcky, způsob hodnocení a klasifikace i formy spolupráce s rodiči. Programy jsou podepisovány rodiči, třídním učitelem, ředitelem školy i odborníky z Pedagogicko psychologické poradny Rychnov nad Kněžnou.

Výchovné poradenství a prevence sociálně patologických jevů

Výchovné poradenství zajišťuje učitelka se vzděláním požadovaným příslušnou vyhláškou. Její činnost se řídí velmi kvalitně zpracovaným plánem činnosti a jasně a konkrétně vymezenými povinnostmi v náplni práce. Výchovná poradkyně koordinuje spolupráci učitelů s rodiči, pomáhá při řešení aktuálních problémů žáků, poskytuje jim podle potřeby konzultace a pomoc. Žáci mají možnost komunikovat i prostřednictvím schránky důvěry.

Systém prevence sociálně patologických jevů je zajištěn vypracovaným minimálním preventivním programem, který je konkrétní a respektuje různé věkové kategorie žáků. Prolíná výukou některých předmětů, zejména občanskou a rodinnou výchovou, chemií, přírodopisem a tělesnou výchovou.

Ve třídách 5. – 9. ročníku byly náhodně vybraným žákům zadány dotazníky. Z dotazníkového šetření realizovaného v průběhu inspekční činnosti vyplývá celkově pozitivní hodnocení základní školy ze strany rodičů. Objevily se pouze připomínky k omezeným možnostem práce na počítačích v dalších předmětech nejen v hodinách informatiky. Základní škola má připravené prostory pro vybudování odborné učebny, nebyla však zařazena do projektu PIII-infrastruktura. Pozitivně byl hodnocen individuální přístup učitelů k žákům.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí Školského úřadu Rychnov nad Kněžnou o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 1999, č.j. SIT V17/99, ze dne 8. 1. 1999
2. Zřizovací listina ze dne 6. 12. 1994
3. Změna zřizovací listiny ze dne 20. prosince 1998
4. Zápisy ze schůzí pedagogické rady, vedené od 1. 4. 1990
5. Zápisy ze schůzí rady školy, konaných v roce 2002
6. Protokoly o komisionálních zkouškách, vykonaných ve školním roce 2001/2002
7. Kniha úrazů, vedená od 21. 9. 1995
8. Třídní knihy, vedené ve školním roce 2002/2003
9. Vzorek třídních knih, vedených ve školních letech 1999/2000, 2000/2001 a 2002/2003
10. Třídní výkazy, vedené ve školním roce 2002/2003
11. Katalogové listy, vedené ve školním roce 2002/2003
12. Vzorek záznamů o práci v nepovinných předmětech, vedených ve školním roce 2002/2003
13. Rozvrh hodin ve školním roce 2002/2003
14. Vzorky žákovských sešitů, vedených ve školním roce 2002/2003
15. Vzorky žákovských knížek, vedených ve školním roce 2002/2003
16. Vzorky záznamů z laboratorních prací, vykonaných ve školním roce 2000/2001 a 2001/2002
17. Zápisy ze schůzí předmětových komisí vedené ve školním roce 2002/2003
18. Plány práce předmětových komisí a metodických sdružení pro školní rok 2002/2003
19. Zápisy z jednání metodického sdružení učitelek 1. – 3. ročníku ze dne 10. září 2002 a 8. října 2002
20. Plán práce výchovné poradkyně pro školní rok 2002/2003
21. Vnitřní řád školy, nedatováno
22. Celoroční plán školy na školní rok 2002/2003
23. Záznamy o školních úrazech, vedené ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003
24. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002
25. Organizace školního roku 2002/2003
26. Koncepce školy ze dne 28. 9. 2002
27. Plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2002/2003
28. Pracovní náplně zástupce ředitele školy, výchovného poradce, správce informačního centra ze dne 31. 8. 2002
29. Pracovní náplň ředitele školy, časový plán pro školní rok 2002/2003 ze dne 1. 8. 2002
30. Minimální preventivní program prevence sociálně patologických jevů pro období 2001 – 2004 ze dne 26. 9. 2001
31. Provozní řád základní školy ze dne 1. 9. 2001
32. Tematické plány jednotlivých učitelů sledovaných předmětů ve školním roce 2002/2003

33. Vzorčky kontrolních prací z českého jazyka – kontrolní diktáty a kontrolní slohové práce, napsané ve školním roce 2002/2003
34. Vnitřní řád školní družiny, nedatováno, podepsáno ředitelem školy
35. Přehledy výchovně vzdělávací práce 1. – 3. oddělení, vedené ve školním roce 2002/2003
36. Výchovné plány školní družiny pro školní rok 2002/2003
37. Plán metodického sdružení ve školní družině, vedený ve školním roce 2002/2003
38. Docházkový sešit do školní družiny, vedený ve školním roce 2002/2003
39. Týdenní plán práce ve školní družině v období 20. 1. – 24. 1. 2003
40. Měsíční plán práce ve školní družině na leden 2003
41. Revizní zpráva o revizní a zabezpečovací prohlídce tělocvičného náradí ze dne 11. 4. 2002
42. Řád tělocvičny používaný ve školním roce 2002/2003
43. Projekt zabezpečení podmínek pro integrované žáky se zdravotním postižením na rok 2003
44. Individuální vzdělávací plány žáků ve školním roce 2002/2003
45. Vzájemné dohody mezi ředitelem základní školy a zákonnými zástupci dítěte o poskytování specializované reedukační péče dítěti ve školním roce 2002/2003
46. Podkladová inspekční dokumentace, dotazník ředitele školy před inspekcí
47. Dotazníky pro rodiče žáků základní školy

ZÁVĚR

Převážná část výuky ve škole je zajišťována odborně a pedagogicky způsobilými učiteli. Tato skutečnost se pozitivně odrazila na kvalitě většiny sledovaných hodin.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy ve škole podporují učení žáků a umožňují realizaci deklarovaného vzdělávacího programu. Zázemí pro činnost školní družiny limituje zvyšování kvality výchovy a vzdělávání v této oblasti.

Na prvním stupni základní školy kladli učitelé důraz na činnostní pojetí výuky a respektovali věkové zvláštnosti a potřeby žáků tohoto věku. Ve vyšších ročnících uplatňovali frontální způsob výuky v kombinaci s využitím alternativních metod a forem práce.

Učitelé sledovaných předmětů na druhém stupni základní školy stanovili cíle výuky respektující specifické pojetí jednotlivých předmětů. Kvalita převážné části sledované výuky byla velmi dobrá. Učitelé nejčastěji zařazovali frontální způsob výuky, který doplňovali jinými formami a metodami práce. Byly zařazovány aktivity, které vedly žáky ke vzájemné spolupráci a komunikaci. Zodpovědný přístup všech učitelů a kvalitní úroveň výsledků vzdělávání a výchovy pozitivně ovlivňuje účast a výsledky žáků v naukových i sportovních soutěžích a olympiádách.

Vychovatelky při výchovně-vzdělávací práci ve školní družině respektovaly osobnost žáků, podporovaly rozvoj komunikace a vzájemné spolupráce.

Základní škola Rychnov nad Kněžnou, Masarykova 563 plní svou výchovně-vzdělávací funkci na velmi dobré úrovni. Klima školy je příznivé, respektující osobnost žáků školního věku.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Martina Bělková	M. Bělková v. r.
Členové týmu	Mgr. Květoslava Dřevíková Mgr. Svatava Fejglová Mgr. Pavel Baštář PaedDr. Antonín Kačírek	K. Dřevíková v. r. S. Fejglová v. r. Pavel Baštář v. r. Ant. Kačírek v. r.

Další zaměstnanci ČŠI

Ing. Pavel Tomáš
Miloslava Havlíčková

V Rychnově nad Kněžnou dne 24. února 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28.2.2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Václav Hamáček	Václav Hamáček v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Královéhradeckého kraje	2003-03-14	096 72/03-5124
Město Rychnov nad Kněžnou	2003-03-14	096 73/03-5124
Rada školy	2003-03-14	096 74/03-5124

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.